

Sygn. akt III Cz 415/20

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Roman Troll

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2020 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku J. Z.

z udziałem R. B.

o podział majątku wspólnego

na skutek zażalenia wnioskodawczynie

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 4. postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 15 października 2019 r., sygn. akt I Ns 1844/16

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO Roman Troll

Sygn. akt III Cz 415/20

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 15 października 2019 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach dokonał podziału majątku wspólnego (pkt. 1. i 2.), zasądził z tego tytułu na rzecz wnioskodawczynie 113100 zł płatne w dwóch równych ratach (pkt 3.), nakazał pobrać nieuiszczone koszty sądowe po połowie od wnioskodawczynie (pkt 4.) i od uczestnika postępowania (pkt 5.), a w pozostałym zakresie każdego z nich obciążył poniesionymi przez nich kosztami postępowania (pkt 6.). Odnosnie pkt. 4. postanowienia zaznaczył, że jest to połowa kosztów sądowych z tytułu opłaty od wniosku i wynagrodzenia biegłego, które nie były uiszczone, a ich suma wynosi 3209,06 zł. Orzeczenie to zapadło na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w związku

z art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Zażalenie na orzeczenie zawarte w punkcie 4. tego postanowienia wniosła wnioskodawczynie, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że w chwili orzekania była zdolna do ponoszenia kosztów sądowych, a w konsekwencji naruszenie

art. 102 k.p.c. poprzez odmowę odstąpienia od obciążania jej tymi kosztami; zwróciła uwagę na swoją trudną sytuację materialną. Wniosła o zmianę tego postanowienia poprzez odstąpienie od obciążania jej kosztami sądowymi.

W odpowiedzi na zażalenie uczestnik postępowania wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469), Sąd Okręgowy rozpoznając zażalenie stosuje regulacje proceduralne w brzmieniu sprzed nowelizacji, która weszła

w życie 7 listopada 2019 r., zażalenie bowiem wpłynęło przed tym terminem. Zażalenie dotyczy kosztów sądowych, a zgodnie z art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. rozpoznaje się je w składzie jednego sędziego.

Rację ma skarżąca, że była zwolniona od kosztów sądowych zarówno w zakresie opłaty od wniosku, jak i zaliczek na wynagrodzenie biegłego (por. postanowienia wydane przez referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Gliwicach 1 grudnia 2016 r. /k. 47/

i 4 lipca 2019 r. /k. 99/). Takie jednak zwolnienie nie oznacza, że automatycznie należy odstąpić od obciążania jej kosztami sądowymi, gdy na jej rzecz zasądzone zostało świadczenie pieniężne (pkt 3. sentencji). Co więcej w takiej sytuacji wchodzi w grę regulacja art. 113

ust. 2 pkt 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd Rejonowy zasadnie wskazuje, powołując stosowne orzecznictwo, że w sprawach działowych ma zastosowanie art. 520 § 1 k.p.c., a więc każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Art. 102 k.p.c. stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Regulację tę można stosować także w postępowaniu nieprocesowym poprzez art. 13 § 2 k.p.c.

Skarżąca podnosi, wskazując na swoją trudną sytuację materialną, niezastosowanie art. 102 k.p.c. Ta ostatnia regulacja jednak nie może mieć zastosowania przy orzekaniu w tej sprawie o nieuiszczonych kosztach sądowych, bo dotyczy tylko kosztów procesu (postępowania nieprocesowego), a nie nieuiszczonych kosztów sądowych, zaś skarżąca została zwolniona od kosztów sądowych. W literaturze podnosi się, że wyjątkowo ta regulacja może znajdować zastosowanie, w połączeniu z art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, gdy obowiązek uregulowania nieuiszczonych kosztów sądowych dotyczy przeciwnika strony zwolnionej od kosztów sądowych; w tej sprawie jednak to skarżąca powołuje się na zwolnienie od kosztów sądowych. Dlatego też art. 102 k.p.c. nie mógł zostać naruszony na skutek jego niezastosowania. W skład kosztów procesu wchodzi zaś koszty sądowe, ale tylko te już uiszczone (por. art. 98 § 1, 2 i 3 k.p.c.), a nie te, których jeszcze nie uiszczono. (Por. też wyrok Sądu Najwyższego z 25 listopada 2010 r., sygn. akt

I CSK 702/09, Lex 688668; P. Feliga [w:] Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz, pod red. P. Feligi, WKP z 2019 r., tezy 4., 25. i 26. do art. 113; K. Gonera [w:] Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz, LexisNexis z 2011 r., tezy 5. i 17. do art. 113).

Zarzutami proceduralnymi sąd drugiej instancji jest związany (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55).

W związku z powyższym nawet trudna sytuacja materialna skarżącej nie mogła prowadzić do uwzględnienia jej zażalenia, gdyż zasądzone na jej rzecz świadczenie pozostaje

w wysokości znacznie przewyższającej koszty sądowe objęte zażaleniem. Nie było więc podstaw, wbrew stanowisku skarżącej, do zaniechania pobrania nieuiszczonych kosztów sądowych; do tego bowiem może dojść tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach,

a w tej sprawie żaden taki przypadek nie zachodzi (por. art. 113 ust. 4 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Dlatego też zarzuty zażalenia są bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze, podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397

§ 1 i 2 k.p.c. oraz art. 9 ust. 4 ustawy z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, należało orzec jak w sentencji.

SSO Roman Troll